

AFM Market Watch

Nieuwsbrief over MAR, MiFID II en transactierapportage

Juni 2021, Editie 3

Beleggen en social media in de context van GameStop

Van de redactie

Beste lezer, we zijn verheugd u de derde editie van onze nieuwsbrief, de AFM Market Watch, aan te bieden. Deze nieuwsbrief behandelt kapitaalmarkt gerelateerde onderwerpen zoals MAR, MiFID II en transactierapportage.

De nieuwsbrief bestaat steeds uit twee delen: (i) een hoofdartikel over een actueel kapitaalmarkt gerelateerd onderwerp, ondersteund door (data) analyses; en (ii) een korte 'feiten en cijfers'-sectie die ontwikkelingen in de markt volgt. De AFM Market Watch wordt regelmatig gepubliceerd en naar de abonnees gestuurd (klik [hier](#) om in te schrijven).

In deze editie komt het onderwerp 'Beleggen en social media in de context van GameStop' aan de orde (pp.1-5), gevolgd door de sectie feiten en cijfers (p.6).

Inleiding

Toegang tot informatie over beleggen wordt steeds laagdrempeliger: influencers delen via social media hun visie over aandelen en crypto's met hun volgers en er zijn legio podcasts die over beleggen gaan. Volgers maken zich die visies eigen en handelen erop, maar niet altijd even bedachtzaam. Kijk maar naar de hype rond het aandeel GameStop begin dit jaar.

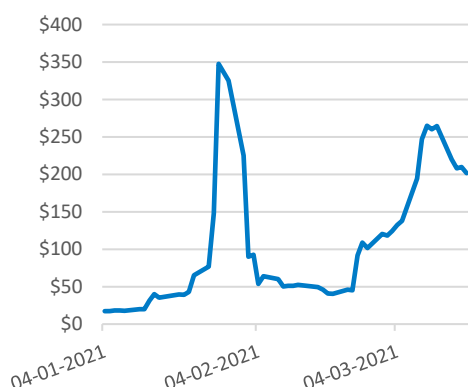
De rente op spaargeld is al lang historisch laag, de lock-down door COVID-19 beperkt onze bewegingsvrijheid. Wat afleiding en spanning is gemakkelijk te vinden: met een paar drukken op je smartphone koop of verkoop je wat aandelen of crypto's via een app. Het is bijna net alsof het een virtueel spelletje is. En zo'n beleggingsbeslissing wordt sneller gemaakt als een bekend persoon je tipt via zijn of haar social media-kanaal.

Maar beleggingstips geven: kan dat zomaar? Er is vrijheid van meningsuiting, maar wel onder voorwaarden. Welke verantwoordelijkheden en verplichtingen hebben influencers bij het doen van beleggingsaanbevelingen? En wat is je eigen verantwoordelijkheid als belegger? Welke afwegingen moet je maken?

In deze Market Watch gaat de AFM in op de risico's van beleggingsbeslissingen die gemaakt worden door beïnvloeding via social media en welke vragen je jezelf moet stellen voordat je beslist tot een belegging. Ook gaan we in op de regels voor beleggingsaanbevelingen en voor het verspreiden van informatie waaraan berichten, ook op social media, moeten voldoen.

1. GameStop en de kracht van social media

Begin dit jaar was er plotselinge en wereldwijde aandacht van beleggers voor het Amerikaanse aandeel GameStop. Er ontstond een ware run op het aandeel aangejaagd door berichten op social media en beleggersfora. Beleggers stortten zich massaal op aandelen GameStop en de koers explodeerde. Om daarna weer flink terug te vallen.

Figuur 1

Ook in Nederland handelden beleggers in dit aandeel: zo'n 30.000, terwijl voor de hype geen van hen eerder in GameStop had belegd.

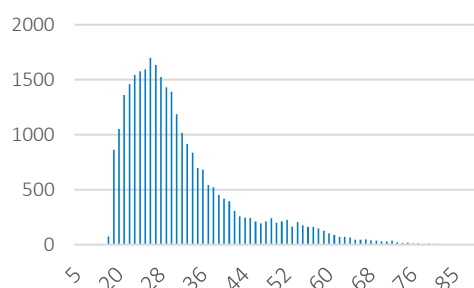
Aandelen GameStop zijn genoteerd op de Nasdaq in de VS. De koers van het aandeel GameStop bewoog sterk van januari tot half maart 2021. De koers varieerde tussen \$17,25 en \$347,51 (slotkoersen) met een intra-day hoogste prijs van maar liefst \$483.

De AFM heeft de handel in aandelen GameStop door Nederlandse particuliere beleggers in de periode van 18 januari tot en met 18 maart 2021 geanalyseerd.

Uit deze analyse bleek dat:

- 29.394 individuele Nederlandse particuliere beleggers in deze periode in aandelen GameStop handelden.
- Deze beleggers daarvoor niet eerder in aandelen GameStop hadden gehandeld.
- Bij sommige Nederlandse brokers het aandeel GameStop het meest verhandelde aandeel in februari en maart 2021 was.

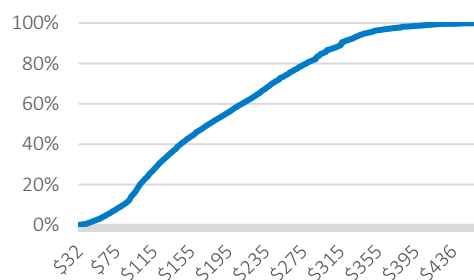
De verdeling naar leeftijd van Nederlandse GameStop beleggers laat de volgende verdeling zien:

Figuur 2

- Voornamelijk 'jongere' beleggers handelden in aandelen GameStop.
- De gemiddelde leeftijd was 31 jaar.
- De meest voorkomende leeftijd was 26 jaar. Dat waren 1.698 investeerders.

De verdeling van de koersen waartegen deze beleggers aandelen GameStop kochten, toont het volgende:

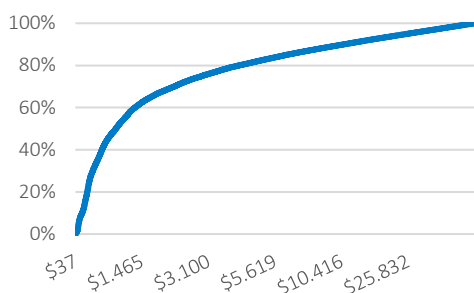

Figuur 3

- 20% van de beleggers kocht op of onder een koers van \$101 per aandeel.
- 80% van de beleggers kocht op of onder een koers van \$279 per aandeel.

De gemiddelde aankoop prijs binnen deze groep beleggers was \$189 per aandeel.

De verdeling van de totale waarde gekochte GameStop-aandelen per particuliere belegger toont het volgende:

Figuur 4

- 20% van de beleggers kocht voor een totale waarde van \$295 of minder.
- 50% van de beleggers kocht voor een totale waarde van \$916 of minder (mediaan = \$916).
- 80% van de beleggers kocht voor een totale waarde van \$4.270 of minder.

De gemiddelde totale gekochte waarde binnen deze groep beleggers was \$11.532. Minstens 40 beleggers kochten voor een totale waarde van meer dan \$1 miljoen¹.

Verder toont de GameStop-casus aan dat beleggers beïnvloed kunnen worden om een investering te doen schijnbaar zonder de objectieve en/of fundamentele gronden in acht te nemen waar een beleggingsbeslissing normaliter op gebaseerd is.

Toezichthouders doen onderzoek naar de laatste trends op beleggingsgebied. Zo blijkt uit recent [onderzoek](#) van de Britse Financial Conduct Authority (FCA), dat vooral jongere beleggers betrokken zijn bij beleggingen met een hoger risico. En dat dit mede het gevolg is van de invloed van social media en nieuwe laagdrempelige beleggingsapps. Ook zijn er aanwijzingen dat beleggingen met een hoger risico meestal niet altijd geschikt zijn voor deze beleggers, aangezien 59% aangeeft dat een aanzienlijk verlies op die belegging een fundamentele impact zou hebben op hun huidige of toekomstige levensstijl.

Uit het onderzoek blijkt verder dat voor veel van deze jongere beleggers emoties en gevoelens (de spanning van het beleggen) en sociale factoren, de belangrijkste redenen zijn voor hun beleggingsbeslissingen. Dit geldt vooral voor diegenen die in de meer risicovolle

producten beleggen. Voor hen zijn uitdaging, competitie en de nieuwigheid belangrijker dan de conventionele, meer functionele, redenen om te investeren (zoals beter rendement halen of extra vermogen opbouwen). Van de ondervraagden noemt 38% zelfs geen enkele functionele reden voor hun top-3 grootste investeringen.

Naar aanleiding van dit onderzoek geeft de FCA aan bezorgd te zijn dat sommige beleggers in de verleiding komen om risicovolle beleggingen te doen die waarschijnlijk niet voor hen geschikt zijn. Deze groep beleggers is voor tips en nieuws erg afhankelijk van sociale media. En dat is volgens FCA mede ingegeven door de mogelijkheden van snelle toegang tot een breed scala aan beleggingen die nieuwe beleggingsapps bieden.

De bevindingen van de FCA liggen in de lijn van de bevindingen die de AFM recent publiceerde in de [Consumentenmonitor Beleggen](#). Daaruit blijkt dat vooral meer jongeren gestart zijn met beleggen in hun zoektocht naar meer rendement. Zij zien zichzelf als bovengemiddeld goede beleggers en hebben een hogere risicobereidheid. Deze starters beleggen vaak zelfstandig waarbij de opkomst en het gemak van beleggingsapps een rol lijkt te spelen. Beleggers die via een app beleggen, voeren meer transacties uit.

Ook de European Securities and Markets Authority (ESMA) besteedt de nodige aandacht aan beleggen en social media. Als lid van ESMA heeft de AFM bijgedragen aan de [verklaring](#) van ESMA over de gebeurtenissen rondom GameStop. De AFM en enkele andere toezichthouders zoals de Franse L'Autorité des marchés financiers (AMF) hebben hierover zelf ook gepubliceerd. In deze publicaties (zie de [publicatie van de AMF](#) en zie de [publicatie van de AFM](#)) worden beleggers onder meer gewezen op de dynamiek op sociale media die tot uitzonderlijke koersbewegingen van aandelen kan leiden en de risico's die daarmee gepaard gaan. Als gevolg van de GameStop hype heeft de Amerikaanse Securities and Exchange Commission (SEC) haar inspanningen opgevoerd om de markt te monitoren op ongebruikelijke activiteiten die worden aangejaagd door dynamiek op sociale media. In die context heeft de SEC de handel in aandelen van verschillende bedrijven opgeschort als reactie op de marktvolatiliteit veroorzaakt door "*schijnbare pogingen op sociale media om de aandelenkoers kunstmatig op te drijven*".

¹ Een belegger die meerdere keren (in de periode van 20 januari – 18 maart 2021) aandelen GameStop kocht (en eventueel weer verkocht) kan dit cijfer van de totale aangekochte waarde kunnen bereiken. Wanneer een

belegger bijvoorbeeld 100 keer voor \$10.000 dollar aan GameStop aandelen kocht (en verkocht), dan kocht hij in die periode voor een totale waarde van \$1 miljoen.

De AFM is recent een brede verkenning gestart om de werkwijze en impact van (financiële) influencers in kaart te brengen.

2. Beleggen; welke vragen moet ik me vooraf stellen?

Beleggen kan behulpzaam zijn bij het behalen van persoonlijke doelen. Bijvoorbeeld bij het opbouwen van pensioen of een spaarpot voor de studie van je kinderen. Maar beleggen gaat ook gepaard met risico's. De AFM heeft op haar website een praktische checklist bij beleggen staan. In deze checklist staan een aantal aandachtspunten in de vorm van vragen die belangrijk zijn om te beantwoorden voordat je een beleggingsbeslissing neemt. Die vragen zijn:

1. Met welk doel ga ik beleggen?
2. Hoe lang kan ik mijn geld missen (beleggingshorizon)?
3. Hoeveel risico wil ik lopen? Hoe erg is het als ik mijn belegde geld verlies?
4. Heb ik gecontroleerd of de onderneming bij de AFM onder toezicht staat?
5. Welke kosten brengt beleggen met zich mee?
6. Begrijp ik waarin ik ga beleggen?
7. Heb ik mezelf goed geïnformeerd?
8. Doe ik aan risicospreiding?

De checklist met daarbij meer uitleg bij de vragen vind je [hier](#).

3. Beleggingstips; wat zegt de wet?

Als een bericht op social media staat, heeft het potentieel een groot publiek bereik. Zeker als dat bericht van een bekend persoon (influencer) komt of als dat bericht op een populair forum staat. Zulke berichten kunnen ervoor zorgen dat mensen tot bepaalde (beleggings)beslissingen bewogen worden.

Vrijheid van meningsuiting is een groot goed en die vrijheid geldt net zo goed voor uitingen op social media. Maar als een bericht een zogeheten 'beleggingsaanbeveling' bevat, moet dat bericht wel voldoen aan bepaalde wettelijke eisen. En die eisen gelden ook als het een bericht op social media is.

In de [Verordening Marktmisbruik \(MAR\)](#) en onderliggende regelgeving is vastgelegd wanneer er sprake is van een beleggingsaanbeveling en/of -strategie en welke regels daarbij gelden. Kort gezegd is een beleggingsaanbeveling een publieke aanprijzing van een beleggingsstrategie ten aanzien van één of meerdere financiële instrumenten (zoals aandelen,

derivaten, obligaties) inclusief een mening over de koersontwikkeling.

De AFM heeft een brochure uitgebracht waarin gedetailleerde uitleg wordt gegeven over de regelgeving omtrent beleggingsaanbevelingen. De regelgeving behelst kortweg dat iedereen die beleggingsaanbevelingen verstrekt of verspreidt, of andere informatie waarin een beleggingsstrategie wordt aanbevolen of voorgesteld, ervoor zorgt dat dergelijke informatie objectief wordt gepresenteerd en dat zij hun belangen bekendmaken of belangenverstrengeling meedelen ten aanzien van de financiële instrumenten waarop die informatie betrekking heeft. Uit de informatie die op basis van deze (transparantie-)eisen moet worden verstrekt kan worden opgemaakt wat bijvoorbeeld de status of de geloofwaardigheid is van een beleggingsaanbeveling, welke belangen de uitbrenger van de beleggingsaanbeveling heeft, en in welke mate de beleggingsaanbeveling objectief wordt gepresenteerd.

Een belegger kan zo zelf bepalen hoeveel waarde hij aan de beleggingsaanbeveling wil hechten.

[Deze brochure](#) is nuttig voor iedereen die beleggingsaanbevelingen verspreidt of uitbrengt.

4. Informatiemanipulatie

Het verspreiden van onjuiste of misleidende informatie over financiële instrumenten is schadelijk voor beleggers. Het is ook schadelijk voor de betreffende beursgenoteerde instelling, omdat door de informatiemanipulatie afbreuk wordt gedaan aan de betrouwbaarheid van in de markt beschikbare informatie over die instelling.

Het is daarom niet toegestaan informatie te verspreiden (met inbegrip van geruchten), waarvan de verspreider weet of behoort te weten dat die informatie onjuist of misleidend is.

De AFM controleert media, waaronder ook internetchatrooms, -forums en sociale media actief op onjuiste of misleidende informatie over financiële instrumenten. Hierbij maakt de AFM gebruik van datagedreven modellen die mediaberichten, inclusief die op social media, monitoren.

5. Handhaving

De AFM is toezichhouder op de financiële markten in Nederland. Als het nodig is, grijpt de AFM in. Ook berichtgeving op social media is aan regelgeving gebonden. De bekendheid of juist anonimiteit van een social media profiel ontslaat niet van de verplichting om aan regelgeving te voldoen. Als de regels niet worden nageleefd, bijvoorbeeld bij beleggingsaanbevelingen of informatiemanipulatie, kunnen maatregelen volgen. Dit is vastgelegd in het [handhavingsbeleid van de AFM](#).

Of de AFM informeel of formeel optreedt én welke maatregel of combinatie van maatregelen daarbij getroffen wordt, hangt steeds af van de omstandigheden van de overtreding en van de weging van de factoren die daarbij een rol spelen. Naast ernst en duur van de overtreding, weegt de AFM onder meer ook de mate van verwijtbaarheid mee.

De AFM kan bij overtreding van de regels een bestuurlijke boete opleggen. De AFM kan voor informatiemanipulatie een boete opleggen van maximaal € 15 miljoen (of 15% van de jaaromzet indien dat meer is dan € 15 miljoen). Het basisbedrag is € 7,5 miljoen. Bij het overtreden van de regels rond het geven van beleggingsaanbevelingen kan de AFM een boete opleggen van maximaal € 1 miljoen (basisbedrag € 500.000). Bij het vaststellen van een boete houdt de AFM rekening met de draagkracht van de overtreder.

Ook kan de AFM aangifte doen. Dan wordt de overtreding nader onderzocht en vervolgd volgens het strafrecht.

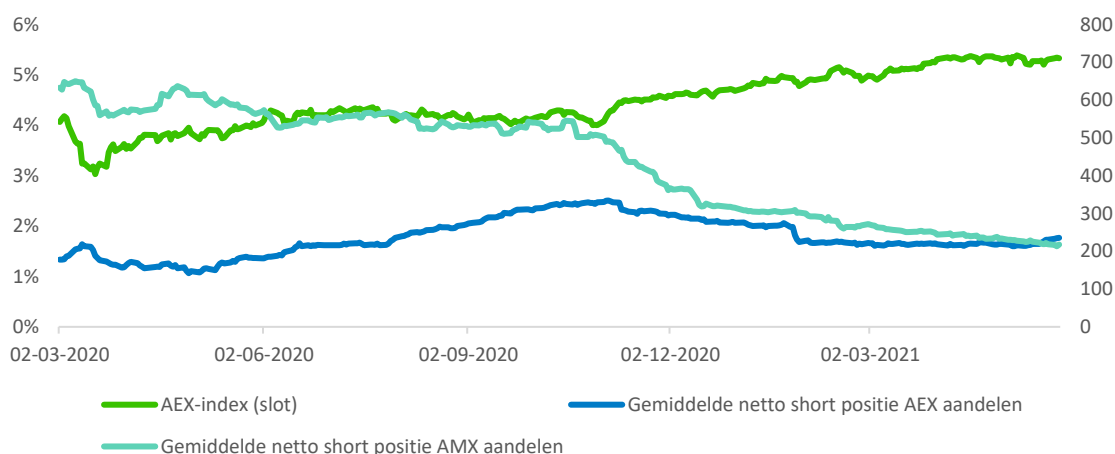
6. Slotwoord

Het beïnvloeden van anderen om hen te bewegen een bepaalde beleggingsbeslissing te maken, is van alle tijden. De behoefte aan spanning en met vallen en opstaan leren hoe beleggen werkt ook. Belangrijk is dat je weet wat de regels en risico's zijn als je je begeeft op het speelveld van de financiële markten.

Goed functionerende en integere financiële markten zijn essentieel voor bedrijven en overheden om kapitaal aan te kunnen trekken en de economie draaiende te houden. De AFM ziet toe op het gedrag van spelers op de financiële markten en bewaakt de robuustheid en integriteit van die markten. Een riskante belegging doen of je mening geven over een bepaalde belegging, kan dus best, maar wees je bewust van de regels die er gelden en de risico's die er zijn en handel daar ook naar.

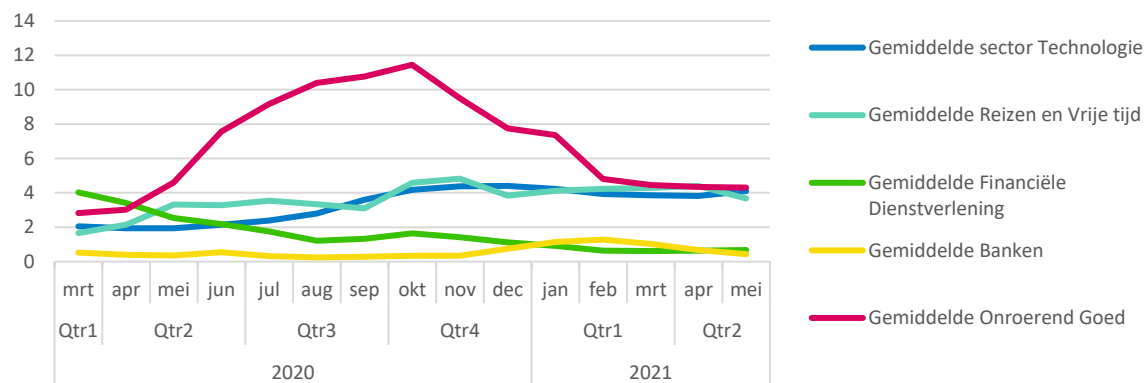
Feiten & Cijfers

Ontwikkeling netto shortposities zoals gerapporteerd aan de AFM.

Figuur 5

- Gerapporteerde shortposities in de AEX-aandelen zijn het afgelopen jaar relatief stabiel.
- Shortposities in AMX-aandelen daalden tegen het einde van 2020, vooral door een scherpe daling in de vastgoedsector (zie figuur 6).

Figuur 6

- Opvallend is de fluctuatie van de gemiddelde shortposities in de vastgoedsector. In de tweede helft van 2020 werd de sector stevig getroffen door de effecten van de pandemie
- Het gemiddelde van shortposities in de sector Banken is beperkt in vergelijking met andere sectoren.
- Sinds het begin van de pandemie zijn de gemiddelde shortposities in de financiële dienstverlening sterk afgenomen, terwijl de shortposities in de sector technologie zijn verdubbeld.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)
The Dutch Authority for the Financial Markets
PO Box 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telephone

+31 (0)20 797 2000

Fax

+31 (0)20 797 3800

www.afm.nl

Follow us: →

Mission statement:

The AFM is committed to promoting fair and transparent financial markets.
As an independent market conduct authority, we contribute to a sustainable financial system and prosperity in the Netherlands.

The text of this publication has been compiled with care and is informative in nature. No rights may be derived from it. Changes to national and international legislation and regulation may mean that the text is no longer fully up to date when you read it. The Dutch Authority for the Financial Markets is not liable for any consequences - such as losses incurred or lost profits - of any actions taken in connection with this text.

If you are not on our email list yet, please subscribe on our website to receive future editions:

www.afm.nl/afmmarketwatch

© Copyright AFM 2021